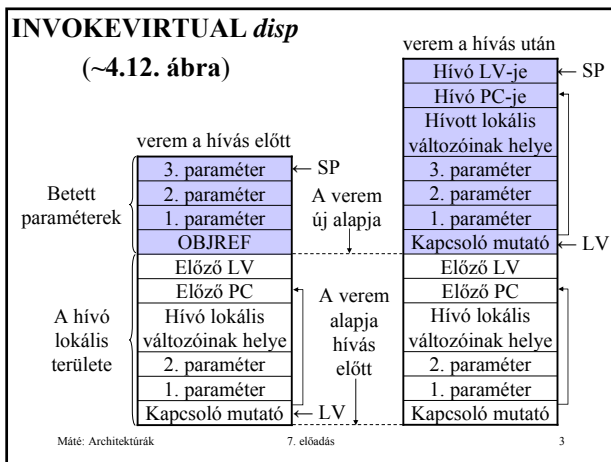

A IFLT <i>offset</i> utasítás (Mic-1)	
Kivesz egy szót a veremből és ugrik, ha negatív.	
iflt1	MAR=SP=SP-1; rd // 2. szó a veremből
iflt2	OPC=TOS // TOS mentése
iflt3	TOS=MDR // TOS= a verem új teteje
iflt4	N=OPC; if(N) goto T; else goto F //elágazás
T	OPC=PC-1; goto goto2 // igaz ág
F	PC=PC+1 // hamis ág, át kell lépni <i>offset</i> -et
F2	PC=PC+1; fetch; goto (Main1) // PC új értéke a folytatás 1. utasításának betöltése
Fontos: T címe = F címe + 0x100	
Máté: Architektúrák 7. előadás 1	

INVOKEVIRTUAL <i>disp</i> (4.12. ábra),
<ul style="list-style-type: none"> A CPP által mutatott területen a <i>disp</i> (2 bájtt) indexű szó mutat a meghívandó metódus kezdő szavára. Ennek a szónak <ul style="list-style-type: none"> az első két bájttja tartalmazza a metódus paramétereinek számát, a második két bájttja a metódus lokális változóinak számát. A metódus végrehajtása a metódus 5. bájttján indul.
Máté: Architektúrák 7. előadás 2

INVOKEVIRTUAL *disp*

A CPP által mutatott táblázat *disp* indexű eleme a meghívandó metódusra mutat. *disp* első bájttjának MBR-be olvasását már Main1 kezdeményezte.

invo1	PC = PC + 1; fetch // <i>disp</i> 2. bájttját olvassa
invo2	H = MBRU << 8 // <i>disp</i> 1. bájttját lépteti
invo3	H = H OR MBRU // H = <i>disp</i>
invo4	MAR = CPP + H; rd // kezdő cím olvasása
invo5	OPC = PC + 1 // OldPC = visszatérési cím

A könyvben MBRU OR H szerepel, az OR művelet kommutativitása miatt megengedhető.

Máté: Architektúrák 7. előadás 4

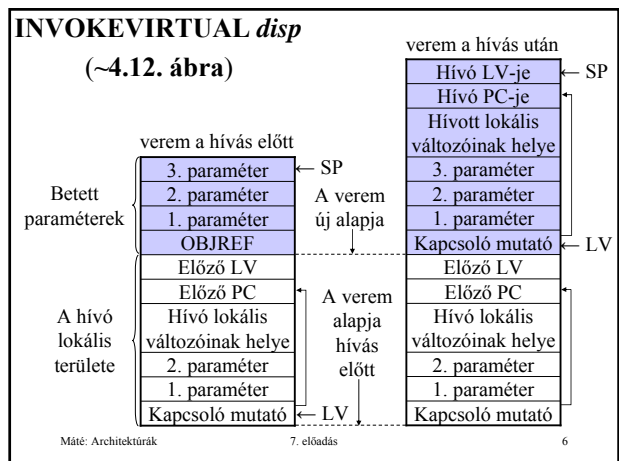
INVOKEVIRTUAL: a metódus elején lévő 2 bájtt tartalmazza a paraméterek számát.

invo6	PC = MDR; fetch // PC: új metódus eleje
invo7	PC = PC + 1; fetch // paraméterek száma
invo8	H = MBRU << 8
invo9	H = H OR MBRU // H = paraméterek száma
invo10	TOS = SP - H // OBJREF is paraméter!
invo11	TOS = MAR = TOS + 1 // OBJREF címe

TOS-ban tároljuk ideiglenesen OBJREF címét, ide mutat majd a hívott metódus LV-je.

Az utasítások sorrendje más, mint a könyvben!

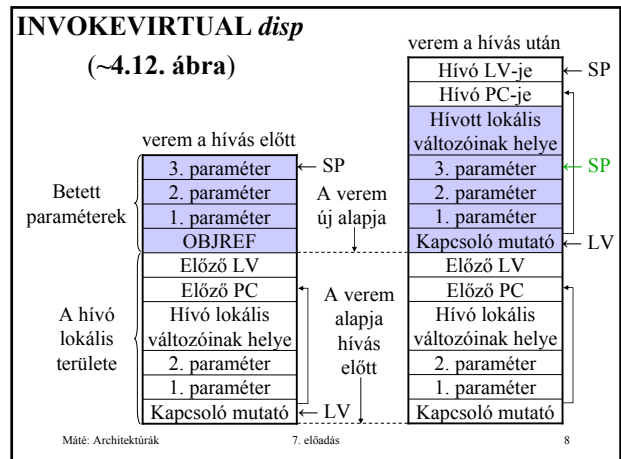
Máté: Architektúrák 7. előadás 5

INVOKEVIRTUAL: lokálisok száma 2 bájt a paraméterek száma után, **OBJREF** cseréje, ide kerül a lokális változók fölötti címre mutató **Kapcsoló mutató**. A mutatott címre kerül majd a **Hívó PC-je**.
 $TOS = MAR = OBJREF$ címe

invo12	$PC = PC + 1$; fetch // lokálisok száma 1. bájt
invo13	$PC = PC + 1$; fetch // lokálisok száma 2. bájt
invo14	$H = MBRU \ll 8$
invo15	$H = H OR MBRU$ // H = lokálisok száma
invo16	$MDR = H + SP + 1$; wr // OBJREF cseréje
$MDR = \text{Hívó PC-jének címe}$	

Máté: Architektúrák 7. előadás 7

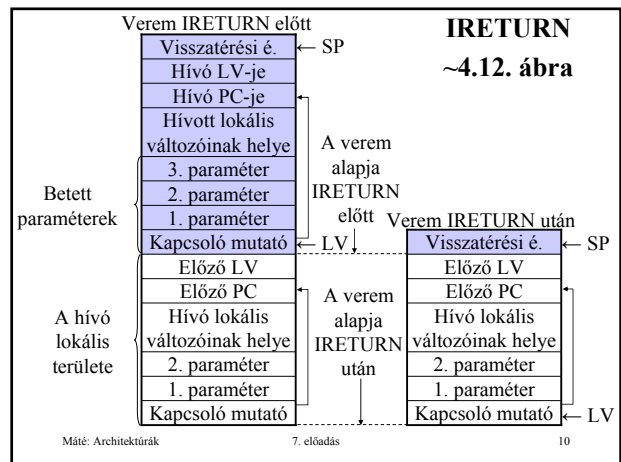

INVOKEVIRTUAL: a hívó PC-je és LV-je
 $TOS = OBJREF$ címe

invo17	$MAR = SP = MDR$ // hívó PC-jének helye
invo18	$MDR = OPC$; wr // hívó PC-jének veremlése
invo19	$MAR = SP = SP + 1$ // hívó LV-jének a helye
invo20	$MDR = LV$; wr // hívó LV-jének veremlése
invo21	$PC = PC + 1$; fetch // utasítás olvasás
invo22	$LV = TOS$ // LV új értéke (a verem új alapja)
invo23	$TOS = MDR$; goto Main1 // TOS=hívó LV-je

TOS = MDR nélkül **TOS** a **Kapcsoló mutató** címét (a **hívott LV-jét**) tartalmazná!

Máté: Architektúrák 7. előadás 9

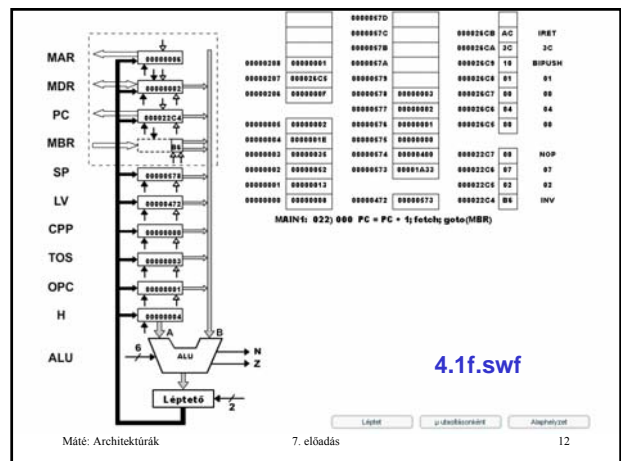

IRETURN // ~4.13. ábra

iret1	$MAR = SP = LV$; rd // kaps. mut. olvasása
iret2	$H = H$ // vár, hogy az olvasás befejeződjön
iret3	$LV = MAR = MDR$; rd // hívó PC olvasása
iret4	$MAR = LV + 1$; rd // hívó LV címe
iret5	$PC = MDR$; fetch // hívó PC, opkód olv.
iret6	$MAR = SP$ // visszatérési érték címe
iret7	$LV = MDR$ // hívó LV
iret8	$MDR = TOS$; wr; goto Main1

iret3-4: MAR nem lehet **SOURCE** operandus!

Máté: Architektúrák 7. előadás 11

Házi feladat: A 4.17. ábra többi része.

Továbbfejlesztések: több sines rendszerek.

Máté: Architektúrák 7. előadás 13

A mikroarchitektúra szint tervezése

Mic-1: olcsó, de lassú. **Sebesség növelés:**

- rövidebb óraciklus,
- kevesebb óraciklus az utasítások végrehajtásához,
- az utasítások végrehajtásának átlapolása.

B sín 9 regiszterét 4 bittel címeztük: dekódolóra van szükség, növeli az adatút ciklus idejét! (4.6. ábra)

Úthossz (path length, a szükséges ciklusok száma) **rövidítése: goto Main1** néha megspórolható, jobb microprogram vagy pl. **PC** növelésére külön áramkör (ez legtöbbször *fetch*-csel együtt történik).

Máté: Architektúrák 7. előadás 14

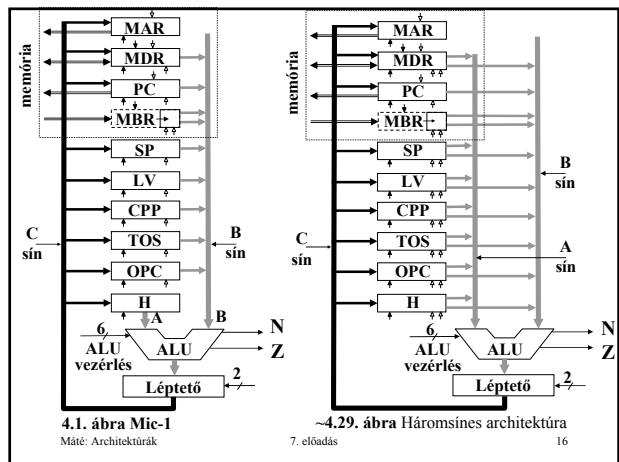
goto Main1 néha megspórolható (4.23-24. ábra):
 0x57 POP A verem legfelső szavát eldobja.

pop1	MAR=SP=SP-1; rd	//2. szó címe, olvas
pop2		// vár
pop3	TOS=MDR; goto main1	//TOS=a verem teteje
main1	PC=PC+1; fetch; goto(MBR)	//következő ut.

Új változat

pop1	MAR=SP=SP-1; rd	
pop2	PC=PC+1; fetch	//következő ut. olvasása
pop3	TOS=MDR; fetch ; goto(MBR)	

Máté: Architektúrák 7. előadás 15

Három sines architektúra

Sok regiszter csatlakozhat az **A** sínhez, nemcsak **H** (4.1., 4.29. ábra).

A működése: Minden **IJVM** utasítás értelmezése akkor fejeződik be, amikor a **fetch; goto(MBR)** végrehajtásra kerül. Ilyenkor **MBR**-nek a következő **IJVM** utasítás kódját kell tartalmaznia, és megkezdődik ennek az utasításnak az értelmezése. Ez a **fetch** kezdeményezi a program következő bajtjának olvasását. Korábbi mikROUTASÍTÁS ezt nem kezdeményezheti, mert akkor **MBR** tartalmát fölülírná a **goto(MBR)** végrehajtása előtt. A következő **IJVM** értelmezésének első mikROUTASÍTÁSA nem használhatja **MBR**-t az adatúton, mert ilyenkor **MBR**-ben még az **IJVM** utasítás kódja található.

Máté: Architektúrák 7. előadás 17

A három sines architektúra előnye a két sines architektúrával szemben:
 pl. **iload** -ban nem kell **H = LV** (4.25-26. ábra).

ILOAD varnum // lokális változó a verembe
varnum a lokális változó 8 bites indexe.

Máté: Architektúrák 7. előadás 18

Mic-1 kód (4.25. ábra)	
iload1	H = LV
iload2	MAR = MBRU + H; rd
iload3	MAR = SP = SP + 1
iload4	PC = PC + 1; fetch; wr
iload5	TOS = MDR; goto main1
main1	PC = PC + 1; fetch; goto(MBR)

Három sines kód(4.26. ábra)	
iload1	MAR = MBRU + LV; rd
iload2	MAR = SP = SP + 1
iload3	PC = PC + 1; fetch; wr
iload4	TOS = MDR
iload5	PC = PC + 1; fetch; goto(MBR)

Máté: Architektúrák 7. előadás 19

Hibás a könyvben lévő kód (4.26. ábra), mert még nem áll rendelkezésre **MBRU** értéke, mert az előző utasítás utolsó mikROUTASÍTÁSÁBAN VOLT AZ A **fetch**, amely az **ILOAD** operandusát olvassa.

Három sines kód(4.26. ábra)	
iload1	MAR = MBRU + LV; rd
iload2	MAR = SP = SP + 1
iload3	PC = PC + 1; fetch; wr
iload4	TOS = MDR
iload5	PC = PC + 1; fetch; goto(MBR)

Máté: Architektúrák 7. előadás 20

Mic-1 kód (4.25. ábra)	
iload1	H = LV
iload2	MAR = MBRU + H; rd
iload3	MAR = SP = SP + 1
iload4	PC = PC + 1; fetch; wr
iload5	TOS = MDR; goto main1
main1	PC = PC + 1; fetch; goto(MBR)

Három sines kód(4.26. ábra)	
iload1	PC = PC + 1; fetch
iload2	MAR = MBRU + LV; rd
iload3	MAR = SP = SP + 1
iload4	TOS = MDR; wr
iload5	PC = PC + 1; fetch; goto(MBR)

Máté: Architektúrák 7. előadás 21

A **PC**-vel kapcsolatos teendők:

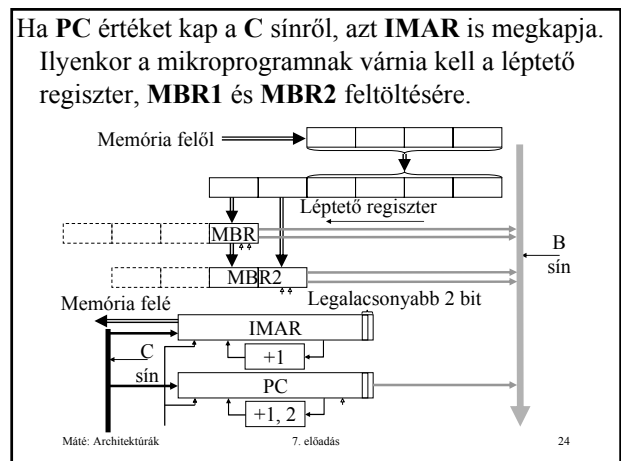
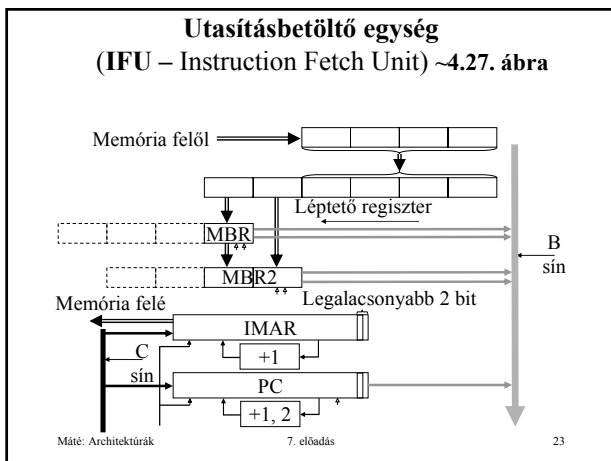
- **PC** növelése 1-gyel,
- **fetch**,
- 2 bájtos operandus olvasás a memóriából.

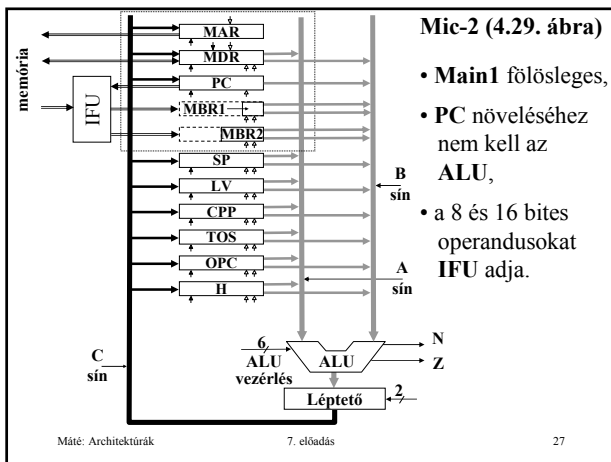
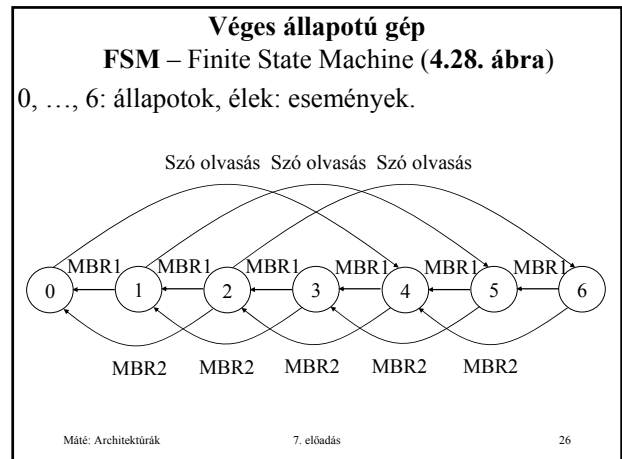
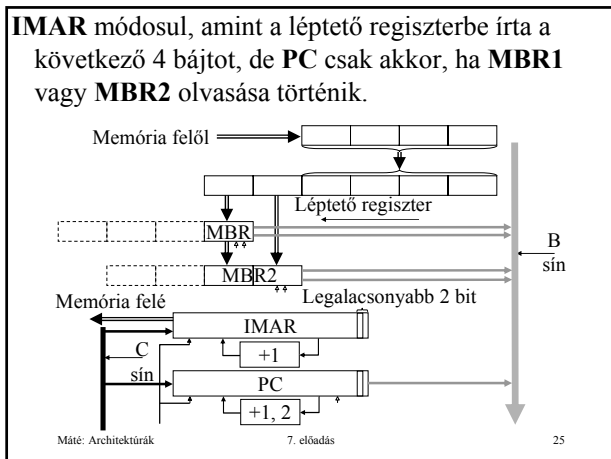
ALU-nál egyszerűbb áramkörrel megvalósíthatók.

Utasításbetöltő egység (IFU – Instruction Fetch Unit)

- értelmezhet minden kódot, hogy kell-e operandus,
- de egyszerűbb, ha a kódtól függetlenül előkészíti a következő 8 és 16 bites részt (4.27. ábra).

Máté: Architektúrák 7. előadás 22

Mic-2 (4.29. ábra)

Több hardver kell az **A** sín címzése és **IFU** miatt, de kevesebb mikroutasítás kell, pl. **WIDE ILOAD**-hoz az eddigi **9** helyett csak **4** (v.ö. **4.17. ábra**).
WIDE ILOAD *varnum* //beteszti a 16 bites *varnum* indexű lokális változót a verembe:

wide1	goto (MBR1 OR 0x100)
w_iload1	MAR=LV+MBR2U; rd; goto iload2
iload1	MAR=LV+MBR1U; rd // változó olvasása
iload2	MAR=SP=SP+1 // veremelés előkészítése
iload3	TOS=MDR; wr; goto (MBR1)

Máté: Architektúrák 7. előadás 28

Vezérlés átadáskor várni kell, míg az IFU elkészül (a léptető megkapja az új értékét, MBR1 és MBR2 feltöltése megtörténik).

GOTO offset
 az utasítás **PC** relatív: **PC** értékéhez hozzá kell adni a két bájtos, előjeles **offset** értékét. **Mic-2** program:

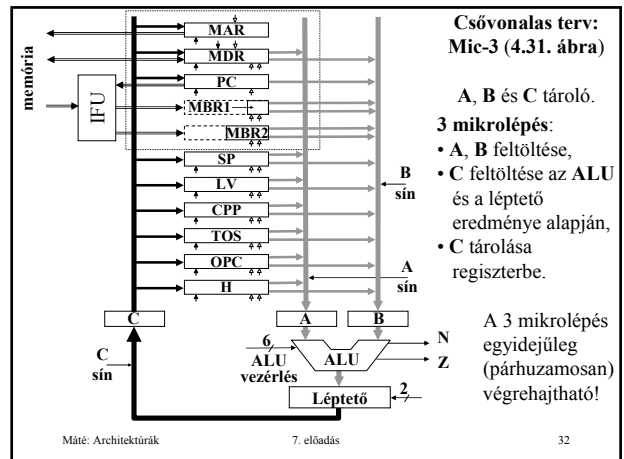
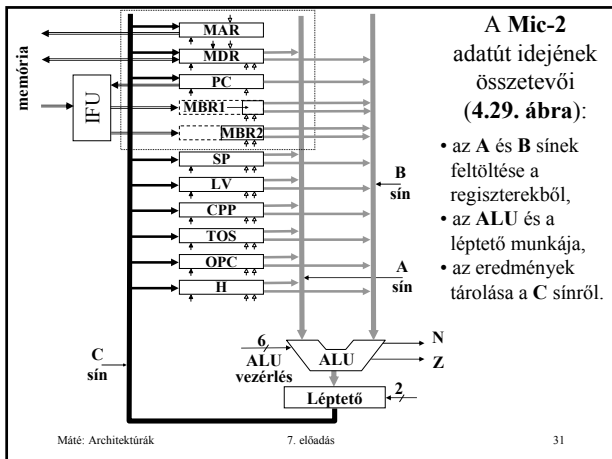
goto1	H=PC-1 // IFU már csinált PC=PC+1-et
goto2	PC=H+MBR2 // itt folytatódik a program
goto3	// IFU még nincs kész, várni kell!
goto4	goto (MBR1) // a folytatás 1. utasítása

Máté: Architektúrák 7. előadás 29

Az IFLT offset utasítás (Mic-2)
 Kivesz egy szót a veremből és ugrik, ha negatív.

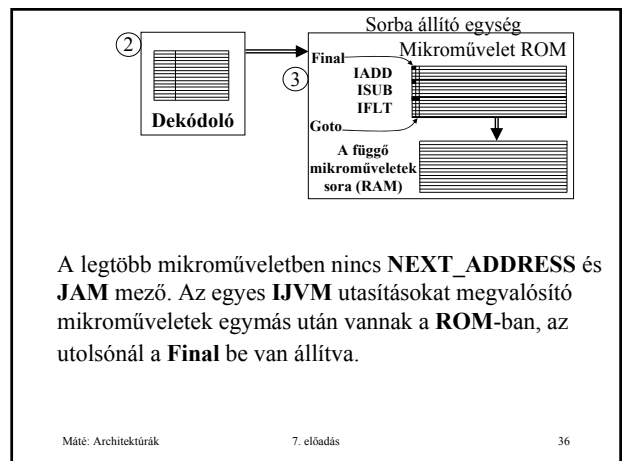
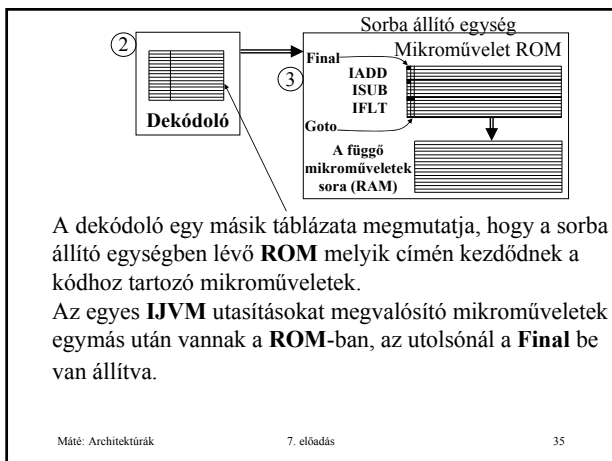
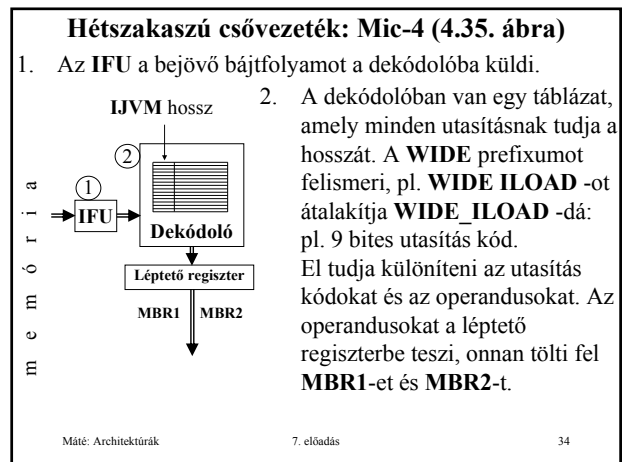
iflt1	MAR=SP=SP-1; rd // 2. szó a veremből
iflt2	OPC=TOS // TOS mentése
iflt3	TOS=MDR // TOS= a verem új teteje
iflt4	N=OPC; if(N) goto T; else goto F //elágazás
T	H=PC-1; goto goto2 // igaz ág
F	H=MBR2 // hamis ág, eldobja offset-et
F2	goto (MBR1) // a folytatás 1. utasítása

Máté: Architektúrák 7. előadás 30

Pl.: a verem két felső szavának cseréje Mic-3-on (4.33. ábra):

	swap1	swap2	swap3	swap4	swap5	swap6
cy	MAR= SP-1;rd	MAR= SP	H=MDR; wr	MDR= TOS	MAR= SP-1;wr	TOS=H; goto(MBR1)
1	B=SP					
2	C=B-1	B=SP				Valódi függőség RAW – Read After Write! Elakadás
3	MAR=C;rd	C=B	Várni kell!			
4	MDR=mem	MAR=C	Várni kell!			
5			B=MDR			
6			C=B	B=TOS		
7			H=C;wr	C=B	B=SP	
8			mem=MDR	MDR=C	C=B-1	B=H
9					MAR=C;wr	C=B
10					mem=MDR	TOS=C
11						eldugaszolja a csővezetékét! goto(MBR1)

3. A sorba állító egység a **ROM**-ból a **RAM**-ba másolja a mikroműveleteket, amint van hely a **RAM**-ban. A kódhoz tartozó utolsó mikroművelet **Final** bitje jelzi, hogy nincs több átmásolandó mikroművelet. Ha a mikroműveletek között nem volt olyan, amelyek **Goto** bitje be volt állítva, akkor nyugtázó jelet küld a dekódolóknak, hogy folytathatja a munkáját.

Máté: Architektúrák 7. előadás 37

Néhány **IJVM** utasítás (pl. **IFLT**) elágazást kíván. A feltételes mikroutasítások speciális utasítások, ezeket külön mikroműveletként kell megadni. Ezeknél be van állítva a **Goto** bit és tartalmazzák a **JAM** biteket is. A **Goto** bit arra szolgál, hogy a sorba állító egység le tudja állítani további utasítások dekódolását. Mindaddig nem lehet tudni, hogy melyik utasítás következik a feltételes utasítás után, amíg a feltétel ki nem értékelődött.

- Ha létrejön az elágazás, akkor a csővezeték nem folytatódhat. „Tiszta lapot” kell csinálni **IFU**-ban, a **dekódolóban** és a sorba állító egységben, majd az **offset**-nek megfelelő címtől folytatódik a betöltés.
- Ha az ugrás feltétele nem teljesül, akkor a **dekódoló** megkapja a nyugtázó jelet, és a következő utasítással folytatódhat a dekódolás.

Máté: Architektúrák 7. előadás 38

Az adatutatót 4 független **MIR** vezérli. Minden óraciklus kezdetekor **MIRi** feltöltődik a fölötte lévőből, **MIRi** pedig a **RAM**-ból.

- MIR1** az **A**, **B** regiszterek feltöltését,
- MIR2** az **ALU** és a léptető működését,
- MIR3** az eredmény tárolását,
- MIR4** pedig a memória műveleteket vezérli.

Máté: Architektúrák 7. előadás 39

Hétszakaszú csővezeték: Mic-4 (4.35. ábra)

Máté: Architektúrák 7. előadás 40

IFLT offset programozása Mic-4-en:

	iflt1	iflt2	iflt3	iflt4 (Final=1, Goto=1)
cy	MAR=SP=SP-1; rd	OPC=TOS	TOS=MDR	N=OPC; if(N) GOTO offset
1	B=SP			
2	C=B-1	B=TOS		
3	MAR=SP=C; rd	C=B	Várni kell!	
4	MDR=mem	OPC=C	Várni kell!	
5			B=MDR	
6			C=B	B=OPC
7			TOS=C	C=B
8			N PC=PC-1+MDR2; „tiszta lap”, majd a PC által mutatott címtől utasítás betöltés, ...	#N MDR2-t eldobni, folytatódhat a dekódolás

A 8. ciklus feladata túl bonyolult! **MDR2 - 1** előre kiszámítható.

Máté: Architektúrák 7. előadás 41

IFLT offset programozása Mic-4-en:

	iflt1	iflt2	iflt3	iflt4	iflt5 (Final=1, Goto=1)
cy	MAR=SP=SP-1; rd	OPC=TOS	H=MDR2 -1	TOS=MDR	N=OPC; if(N) GOTO offset
1	B=SP				
2	C=B-1	B=TOS			
3	MAR=SP=C; rd	C=B	B=MDR2		
4	MDR=mem	OPC=C	C=B-1	Várni kell!	
5			H=C	B=MDR	
6				C=B	B=OPC
7				TOS=C	C=B
8				N PC=PC+H; „tiszta lap”, majd a PC által mutatott címtől utasítás betöltés, ...	#N folytatódhat a dekódolás

Az **IJVM** feltétlen ugrását a dekódoló is feldolgozhatja.

Máté: Architektúrák 7. előadás 42

Elágazás jövedülés (4.40. ábra)

Legkorábban a dekódoló veheti észre, hogy ugró utasítást kell végrehajtani, de addigra a következő utasítás már a csővezetékben van! Pl.:

Program	Címke	Gépi utasítás	Megjegyzés
<code>if(i==0)</code>		<code>CMP i,0</code>	összehasonlítás
		<code>BNE else</code>	feltételes ugrás
<code> k=1; then:</code>		<code>MOV k,1</code>	<code>k=1</code>
<code>else</code>		<code>BR next</code>	feltétlen ugrás
<code> k=2; else:</code>		<code>MOV k,2</code>	<code>k=2</code>
		<code>next:</code>	

A **BR next** utasítással is probléma van!

Máté: Architektúrák

7. előadás

43

Elágazás jövedülés

Eltolás rés (delay slot): Az ugró utasítás utáni pozíció. Az ugró utasítás végrehajtásakor ez az utasítás már a csővezetékben van!

Megoldási lehetőségek:

- **Pentium 4:** bonyolult hardver gondoskodik a csővezeték helyreállításáról
- **UltraSPARC III:** az eltolás résben lévő utasítás végrehajtásra kerül(!). A felhasználóra (fordítóra) bízva a probléma megoldását, a legrosszabb esetben **NOZ** utasítást kell tenni az ugró utasítás után.

Máté: Architektúrák

7. előadás

44

Statikus elágazás jövedülés

A feltételes utasításoknak néha olyan változata is van (pl. **UltraSPARC III**), mely tartalmaz bitet a jóslásra. A fordító ezt a bitet valahogy beállítja.

Olyankor is statikus elágazás jövedülés történik, ha a processzor arra számít, hogy a visszafelé ugrások bekövetkeznek, az előre ugrások nem.

Máté: Architektúrák

7. előadás

45

Feladatok

Melyek az **IJVM** feltételes ugró utasításai?

Mire szolgál az **IFLT** utasítás?

Hogy valósítható meg az **IFLT** utasítás?

Mit nevezünk metódusnak?

IJVM melyik utasítása szolgál a metódus hívására?

Mire szolgál az **INVOKEVIRTUAL** utasítás?

Hol található az **INVOKEVIRTUAL disp** utasítással hívott metódus?

Milyen információ van a metódus elején?

Hogy néz ki a veremnek egy metódus számára látható része?

Máté: Architektúrák

7. előadás

46

Feladatok

Mely regiszterek tartalmát kell menteni metódus hívás esetén?

IJVM melyik utasítása szolgál a metódusból való visszatérésre?

Hogy található meg a mentett regiszter tartalmak visszatéréskor?

Miért nem lenne jó **IRETURN** megvalósításában:

iret3: MAR = MDR; rd

iret4: MAR = MAR + 1 ?

Hol található a metódus visszatérési értéke az **IRETURN** utasítás végrehajtása után?

Máté: Architektúrák

7. előadás

47

Feladatok

Az **IRETURN** utasítás mikroprogramozását úgy is megvalósíthatjuk volna, hogy a **Kapcsoló mutatót** nem használjuk, hanem **SP** értékéből indulunk ki. Hogyan? Így 7 utasítás is elegendő lett volna. Miért jobb mégis az előadáson bemutatott megoldás?

Elemesse a **4.17. ábra** programjait!

Máté: Architektúrák

7. előadás

48

Feladatok

Mi az úthossz?
Milyen lehetőségek vannak a **Mic-1** gyorsítására?
Mi az előnye a három sínes architektúrának a **Mic-1**-gyel szemben?
Sorolja fel a **Mic-1** és **Mic-2** közötti különbségeket!
Miért eredményeznek ezek gyorsítást?
Mi az utasítás betöltő egység (**IFU**) feladata?
Milyen részei vannak az **IFU**-nak?
Mi az **IMAR** szerepe az **IFU**-ban?
Írja le az **IMAR** és a **PC** regiszter kapcsolatát?
Hogy működik az **IFU**?

Máté: Architektúrák

7. előadás

49

Feladatok

Hogy ábrázolható véges állapotú géppel (**FSM**) az **IFU** működése?
Mi a különbség a **Mic-2** és **Mic-3** között? Miért eredményez ez gyorsítást?
A **SWAP** utasítás (a verem két felső szavának cseréje) **Mic-3**-on négy mikROUTASÍTÁSSAL megoldható tíz mikrolépésben. Hogyan?
A megoldás nem vihető át **Mic-2**-re. Miért?
A feladat nehéz! Élesen ki kell használni az adatút szakaszainak időzítését. Ezt ugyan nem tárgyaltuk, de kikövetkeztethető abból, hogy az egyes szakaszok egyidejűleg működhetnek.

Máté: Architektúrák

7. előadás

50

Feladatok

Milyen szakaszai vannak a **Mic-4** csővezetékének?
Mi a feladata a dekódolónak?
Mi a feladata a sorba állító egységnek?
Mire szolgál a **Final** bit?
Mire szolgál a **Goto** bit?
Hogy történik **Mic-4**-en az adatút vezérlése?
Miért gyorsabb a **Mic-4**, mint a **Mic-3**?
Milyen speciális feladatokat kell megoldani **Mic-4** esetén a feltételes elágazásnál?

Máté: Architektúrák

7. előadás

51

Feladatok

Mit nevezünk elágazás jövedőlésnek?
Mi az eltolási rés (**delay slot**)?
Hogy működik az eltolási rés szempontjából a **Pentium** és az **UltraSPARC**?

Máté: Architektúrák

7. előadás

52

Az előadáshoz kapcsolódó

Fontosabb tételek

Utasítás betöltő egység. **Mic-2**.
Csővonalas terv: **Mic-3**.
Egy hét szakaszú szállítószalag: a **Mic-4** csővezetéke
Elágazás, eltolási rés. Statikus és dinamikus elágazás jövedőlés

Máté: Architektúrák

7. előadás

53